ՔՍԱՆԵՒՀԻՆԳԵՐՈՐԴ — ՏԱՐԻ — Թիւ — 1897 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ · 26 — ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ — Ն. Տ. — 7 — ՆՈՅԵՄԲԵՐ — 1876

ԳԻՆ
Տարեկան գին ի Պոլիս [illegible] Մէճ
[illegible] 10 Մէճ
[illegible] 4 Մէճ
[illegible] 3 Մէճ
[illegible] 60 [illegible]

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ
[illegible]
198. [illegible]

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 26 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ռուսիոյ առաջարկած զինադադարը Բ. Դուռնէն ընդունուելէ 'ի վեր քաղաքական հորիզոնն աւելի հանդարտ է։ Վաղը՝ չորեքշաբթի՝ օտար տէրութեանց դեսպանատուներուն զինուորական անդամներն երկու թշնամի բանակաց չէզոքութեան սահմանները պիտի գծեն։ Բ. Դուռն այս զինադադարը Ռուսիոյ կառավարութեան հետ կնքած է, և ո՛չ Սերվիացւոց ու Գարատաղցւոց հետ, զորս պատերազմող չճանչեր, այլ ապստամբ։ Ռուսիոյ վերջնագրոյն Եւրոպայի վրայ ըրած տպաւորութիւնը դեռ յայտնի չէ։ Ռուսիա՝ միւս տէրութեանց՝ մանաւանդ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ համաձայնութենէն բաժնուած՝ և ինք առանձին գործել սկսած է։ Եթէ այս քաղաքականութիւնը շարունակի Ռուսիոյ կողմէն, անհաւանական չէ որ Անգղիա, Աւստրիա և Գերմանիա իւր ընթացից պատասխանատուութիւնն իւր վրայ թողուն։

* * *

Ալեքսինացի և Տէլիկրատի առումը Պէլկրատի մէջ մեծ վիշտ ու երկիւղ պատճառեց։ Սերվիացիք ձմեռնի ամիսները տալէ ետև, նկատելով որ ո՛չ ևս պիտի կրնան Ալեքսինացի մէջ դիմանալ, զայն պարպելու որոշում տուեր են, և Օսմանեան զօրքն ալ առանց դժուարութեան հոն մտեր է։ Բայց Տէլիկրատի առման համար սաստկապէս պատերազմիլ հարկ եղեր է։ Չէրնայէֆ զօրավարին Սերվիոյ կառավարութեան առջև ունեցած համարումն արդէն ինկած էր. այս նոր և մեծ պարտութիւնն հարկաւ չկրնար անոր ազդեցութիւնն աւելցնել։ Նկատելու արժանի է նաև թէ արդեօք Օսմանեան զօրաց այս նոր յաղթութիւնն ի՛նչ ազդեցութիւն պիտի ունենայ Ռուսիոյ մէջ. արդեօք պատերազմական եռանդը պիտի մարէ՞ թէ աւելի ևս պիտի բորբոքէ։ Գուցէ Ռուսիոյ համասլաւեանք, որոց եռանդը գրգռուեալ էր, աւելի ևս զայրանալով, դիմակը բոլորովին վար ձգելու ստիպեն Ռուսական կառավարութիւնը։ Եւրոպական լրագիրք արդէն սկսած էին Սերվիական պատերազմը Ռուսիոյ պատերազմ կոչել, քանզի բաւական խաղալս զօրք յայտնապէս Ռումանիայէն անցնելով Սերվիա գնացին. բայց այս ամէն օգնութեանց և ջանից հակառակ Չէրնայէֆ չկրցաւ յաղթութիւն մը տանիլ։ Մինչև հիմա իւր դիրքերը թողլով ետ քաշուելէ զատ ուրիշ բան չըրաւ։ Վերջին ժամանակներս ալ թախանձանօք կը խնդրէր Ռուսիոյ կառավարութենէն որ առանց ժամանակ կորսնցնելու կարճ զինադադար մը կնքել տայ շուտով։ Բայց կայսերական զօրքը զարմանալի արագութեամբ Ալեքսինացն ու Տէլիկրատն առնելով, Չէրնայէֆի բաղձանքն ու հաշիւներն 'ի դերև հանեց։

* * *

Եւրոպական լրագիրք ոմանք կը կարծեն թէ Ռուսիա տակաւին կը վարանի պատերազմ հրատարակելու, և հիմայ ալ կուզէ Ռումանիա և Յունաստան առաջ քշել։ Այս երկու երկրին մէջ ալ պատերազմական պատրաստութիւններ և զինուորական շարժումներ կըլլան։ Ռումանիա Դանուբի եզերքը զօրք դրած է։ Աղեքսանդր Բ. կայսեր Լիվատիա եկած ժամանակ՝ Ռումանիոյ նախարարաց գլուխն և իշխանին թիկնապահներէն ոմանք կայսրն ողջունելու գնացած էին։ Քանի մը լրագիրք ծանուցին թէ այն առթիւ դաշնագիր մ'ալ կնքուեր է, որպէս զի եթէ պատերազմ ծագի, Ռուսիոյ բանակները Ռումանիայէն անցնին և Ռումանիոյ զօրաց վրայ Ռուս հրամանատարք կարգուին։ Սակայն կարելի է պաշտօնապէս դաշնագիր կնքուած չ'ըլլայ։ Անցեալ ուրբաթ օր Պուքրէշի մէջ խորհրդարանը բացուեցաւ և այն առթիւ իշխանին խօսած ճառը կը յայտարարէր թէ օտար տէրութեանց հետ Ռումանիոյ յարաբերութիւնները խիստ լաւ են, և բոլոր երաշխաւոր տէրութիւնք Ռումանիոյ չէզոքութեան պահպանութիւնը կը քաջալերեն։ "Բ. Դուռն իսկ, բսաւ, տրամադիր կերևի մեր պահանջմանց օրինաւորութիւնը ճանչելու՝ խորհրդարանին կողմէն կառավարութեան տրուած իմաստուն և ազդու ուղղութեան շնորհիւ։ Կը յուսանք ուրեմն որ եթէ Ռումանիա վտանգի մէջ իյնայ, Եւրոպա՝ որ երաշխաւորութիւններ տուած է մեզ, մեր երկրին և ազգային իրաւանց ամբողջութիւնը պիտի պահպանէ։ Առ այժմ վստահ եմք որ Քրիստոնէից վիճակին բարւոքման համար տէրութեանց ջանից շնորհիւ, մերձաւոր ապագայ մ'Արևելից մէջ խաղաղութիւնը պիտի վերադարձնէ։„ Իշխանին ճառը վստահութիւն կը յայտնէ որ եթէ Ռումանիոյ վրայ վտանգներ ծագին, Եւրոպիոյ երաշխաւորութիւնը պիտի պաշտպանէ անոր երկրին ամբողջութիւնը. բայց չըսեր թէ ուրկէ՛ պիտի ծագին այն վտանգներն, և որո՛ւ դէմ պիտի պաշտպանուի երկրին ամբողջութիւնը։ Տարակոյս չկայ որ Ռումանիա քանի հանդարտ կենայ, իւր անդորրութիւնը վրդովող չկրնար ըլլալ. բայց ուրիշ բան է, երբ որ ինք ալ յեղափոխական հոսանքին մէջ նետուիլ ուզէ։

* * *

Իսկ Յունաստանի գալով, թէ և մինչև ցարդ անշարժ է, բայց յուզման նշաններ ցոյց կուտայ։ Թագաւորը տակաւին նոր վերադարձաւ իւր երկար ուղևորութենէն և Եւրոպիոյ բոլոր արքունեաց ըրած այցելութիւններէն։ Եւրոպական վեհապետաց և անոնց նախարարներուն հետ ի՛նչ խօսակցութիւն ունեցաւ՝ դեռ յայտնի չէ, բայց շատերը կը կարծեն թէ հելլենականութեան դատը պաշտպանելու ճիգ թափեր է։ Հելլենք մինչև ցարդ ներկայ թագաւորին դէմ դժգոհութիւն չցուցին, սակայն թագաւորն անոնց կատարեալ երախտագիտութիւնը գրաւելու և իւր գերդաստանին միապետութիւնն ամրապնդելու համար յաջողութեանց պէտք ունի։ Այս է ամէն նոր վեհապետներու և իշխաններու ճակատագիրը. Նաբօլէոն Ա՝ Գաղղիացւոց միտքը պատերազմներով ու յաղթութիւններով զբաղեցնելու պարտաւորուած էր. Նաբօլէոն Գ. ալ ուրիշ կերպ չէր կրնար շարժիլ։ Գուցէ Սերվիոյ Միլան իշխանն ալ այս նպատակաւ գործերն այս՛ աստիճանի հասուց, և Գէորգ թագաւորն ալ թերևս պէտք կ'զգայ հելլենականութիւնն յառաջ տանելու։ Ինչ որ ալ ըլլայ, այս ստոյգ է որ հելլենական կառավարութիւնն իւր զօրքը կը վերակազմէ, նորահնար զէնք կը գնէ, և հելլենացիք ամէն տեղ հանգանակութիւն բացած են ազգային նաւատորմ մը պատրաստելու համար։ Յունաստանի քաղաքաց մէջ ալ ժողովրդական գումարումներ կըլլան և որոշումներ կը տրուին՝ ծովային և ցամաքային զօրութիւնը վերակազմելու, հելլենաց ազգային գաղափարին գործադրութեան համար ամէն զոհողութիւն ընելու, Թուրքիոյ մէջ հելլենականութիւնը պաշտպանելու, և մեծ տէրութեանց աղերս և բողոք ներկայացնելու համար։ "Հելլենականութիւն, ազգային գաղափար„ եւայլն բառերուն բուն նշանակութիւնն է յեղափոխական դրօշ պարզել Թուրքիոյ դէմ, այս կամ այն գաւառը խնդրելու պահանջմամբ. բայց արդեօք հելլենացիք բաւական ըղգաստացած չե՞ն ասկէ առաջ ալ իրենց ըրած ապարդիւն ճիգերով, որք միայն վնաս և կորստեան պատճառ եղան։

* * *

Եւրոպական ազգերէն Հունգարացիք ջերմ համակրութիւն կը ցուցնեն Թուրքիոյ։ Ասոնք մոռցած չեն կրնար ըլլալ 1848 ին Ռուսիոյ կողմէն կրած ահագին հարուածն ու հալածանքն, և իրենց փախստականաց Թուրքիոյ մէջ գտած ընդունելութիւնը։ Ուստի Բէշթայի համալսարանին ուսանողներն համակրական ցոյց մը պատրաստած էին Օսմանեան հիւպատոսին համար, բայց ոստիկանութիւնն արգիլեց։ Այս պատճառաւ ուսանողք բաւական յուզմունք հանեցին, և իրենցմէ պատգամաւորներ ներկայացան Հունգարիոյ նախարարաց գլուխ Պ. Թիծայի, և արգելքին պատճառները հարցուցին։ Նախարարը պատասխանեց թէ քանի որ ինք կառավարութեան գլուխ է, չկրնար ներել որ կառավարութեան վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու նպատակաւ ցոյցեր ըլլան, ընդդէմ կառավարութեան իրաւանց։ Ուսանողք դժգոհութեամբ մեկնեցան, և ժողով գումարելով որոշեցին Օսմանեան զօրաց վիրաւորեալներուն համար նուէր հաւաքել, և Միտհատ փաշային հեռագիր մը քաշեցին հետևեալ կերպիւ. "Բէշթայի համալսարանին երիտասարդութիւնը, յանուն համայն Հունգարական ազգին՝ իբրև համասեռի՝ Օսմանեան զինուց յաջողութեանը կը բաղձայ, և կը մաղթէ որ Նախախնամութիւնն երկար կեանք շնորհէ Վեհ. Սուլթան Ապտիւլ—Համիտի և անոր կառավարութեան։„ Հունգարացի ուսանողք՝ Օսմանեան հիւպատոսին համակրութիւն ցուցնելու առթիւ՝ Ռուսիոյ հիւպատոսին դէմ ալ թշնամանաց ցոյց մը պիտի ընէին, ուստի ոստիկանութիւնն երկու հիւպատոսարանաց փողոցներն ալ գոցեր է ուսանողաց։ Քանի մը շաբաթէ 'ի վեր, Հունգարացի Քլաբքա զօրավարը մայրաքաղաքս կը գտնուի, և կըսուի թէ Օսմանեան երիտասարդութիւնն ալ համակրական ցոյց մը պիտի ընէ յիշեալ զօրավարին, որ Վեհ. Սուլթանին ալ առանձին կերպիւ ներկայանալու պատիւ ունեցած է։

Վառնայի վերջին թղթաբերով եկած Եւրոպական լրագրաց մէջ հետևեալ լուրերը կը կարդանք.

Պէրլին 23 հոկտ.

Նախօնալ Ցայթունկ և այլ քանի մը լրագիրք կ'ապացուցանեն թէ Թայմզ լրագրին Գերմանիայէն պահանջած խաղաղութիւնը պատերազմ կը նշանակէ. իսկ Գերմանիոյ ներկայ քաղաքականութեան շարունակութիւնը՝ խաղաղութիւնը խիստ մօտաւոր ապագայի մը համար կապահովէ։

Ռակուզա 25 հոկտ. — Գարատաղցիք Պօյանօպէրտօի մէջ ամրանալով երեք օրէ 'ի վեր կը ռմբակոծեն Մուխթար փաշայի բանակը։ Թրէպինեայի վրայ կրանչարէվօի կամուրջը քանդեցին. հետևաբար Մուխթար փաշային Թրէպինեէի հետ հաղորդակցութիւնը կտրեցաւ։ Նէքսիք պաշարուած է։

Ռակուզա 25 հոկտ. — Երէկ Չէթինէի մէջ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան Մէտինի առնուելուն համար։ 12 Թուրք սպայք իրենց զէնքերով և գերի զօրականք ժողովրդեան առջևէն անցան։

Մէտէնի պահապաններէն 120 հիւանդ զօրականաց ազատութիւն տրուեցաւ :

Գարատաղցիք չորս թնդանօթ և բազում ռազմամթերք առին Մէտէնէն :

Բերդբաղուրկ 25 Հոկտ. — Մոսկուայի Կոլօս լրագիրը կըսէ թէ Ռուսական զօրքը Բուլկէրի գաւառները չպիտի գրաւէ, որովհետև կըսէ, քիչ օրէն Ռումանիա և Յունաստան պատերազմի պիտի սկսին :

Պէրլին 26 Հոկտ. — Բերդբաղուրկի Կազէթը կը ծանուցանէ թէ Մոսքուայի կալուածատէրք 40 միլիոն րուպլիի փոխանակագիր կառավարութեան տալու առաջարկութիւն ըրեր են՝ երբոր ազգային փոխառութիւն մ՚ըստորագրուիլ սկսի : Հօլանտացի սեղանաւորք ալ 50 միլիոն րուպլիի ոսկի կանխաւ տալ առաջարկեր են՝ ետքէն ստորագրուելիք փոխառութեան մը վրայ :

Սև ծովու Ռուսական եզերքը թնդանօթայ մարտկոցներ շինուած են, ծովու կողմէն եղած յարձակմանց դէմ դնելու համար :

Ռակուզա 27 Հոկտ. — Տէրվիշ փաշան Բոսկօրիցան թողլով Կրօնդիի նահանգը քաշուեցաւ :

Մէտէնի առումը մեծ ուրախութիւն մ՚ըրաւ Ալպանիոյ մէջ : Զէթինեէն լուր կուտան թէ Ալպանիացի գերիները թող տրուեր են :

Աթէնք 28 Հոկտ. — Գ. Քումունտուրոսի պատրաստած ծրագրին Հելլենական զօրաց թիւն 200000ի կը հանէ : 19 էն 30 տարեկան եղող 120000 պահեստի զօրականք անմիջապէս 'ի զէն պիտի կոչուին. 30-40 տարեկան եղող 50000 մարդ ազգային պահապան զինուորութիւն պիտի կազմեն, և 40—50 տարեկան եղող 30000 մարդ ալ ասոնց պահեստը պիտի կազմեն :

Պէլճիոյ Թօրն քաղաքէն հոկտ. 17 թուով Ֆրանքֆօրթի Կազէթին լուր կուտան թէ Ռուսիոյ հաշուոյն համար Պելճիոյ մէջ շինուած միլիոն ու կէս հրացանի փամփուշտ (քարթուշ) առջի օրը Թօրնէն անցեր և սահմանագլուխը Ռուս սպայից յանձնուեր է :

Սիմֆէրօբօլէն (Գրիմ) գրուած նամակ մ՚ալ կը ծանուցանէ թէ վերջին օրերս խոշոր թնդանօթներ և չորս կառք լցուն վառօդ տարուեր են Սեվասթօբօլ : Անուանի Թօթլըպէն զօրավարն ալ հոն հասեր, և քաղաքին ամրութեանց համար 600000 րուպլի սահմանուեր է : Ասկէց զատ Կէրչի մէջ 400 անկողնով հիւանդանոց մը հաստատուեր է :

Պուքրէշէն լուր կուտան Փօլօնիի կազէթ լրագրին թէ Ռուսիոյ կայսրը բարևելու գնացող Ռումանիացի նախարարք Լիվատիայէն թագաւորական թագ մը բերեր են Ռումանիոյ իշխանին համար : Եւ կաւելցնէ թէ Ռուսիա բոլորովին անկախ պիտի ճանչէ զՌումանիա և յարձակողական ու պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը կնքէ անոր հետ : Ռումանիա ալ 100000 զօրք պիտի բերէ Դանուբի վրայ և Օսմանեան զօրութիւններն զբաղեցնէ :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 3 Նոյ.

Արտաքին գործոց նախարար Տըքազ դուքսն այսօր ազգային ժողովին մէջ յայտնեց թէ կառավարութիւնը բացարձակ չէզոքութիւն պիտի պահէ, յոյս ցուցուց թէ խաղաղութիւնը պիտի պահուի, և հաւատտեց թէ զինադադարը հաշտարար քաղաքականութեան առաջին յաջողութիւն մ՚է :

Փարիզ 3 Նոյ.

Անգղիա դեսպանաժողով մը գումարելու առաջարկութիւն ըրաւ՝ վեց տէրութեանց Կ. Պոլիս գտնուող դեսպաններուն քով մէկ մէկ ալ յատուկ պատուիրակ պիտի ղրկէ յիշեալ տէրութեանց կողմէ :

Լոնտրա 4 Նոյ.

Երէկ գումարեալ ժողովրդական ժողովոյ մը մէջ, Անգղիոյ ազատամիտ կուսակցութեան գլուխ Հարթինթըն մարքիզն՝ Արևելեան խնդրոյն մէջ կառավարութեան առաջադրած նըպատակին ամբողջութեանը հաւնեցաւ :

Պէլկրատ 3 Նոյ.

Գ. Րիսթիք պաշտօնապէս յայտնեց Ռուսիոյ գործակատարին թէ Սերվիոյ կառավարութիւնը կընդունի առաջարկեալ զինադադարը: Սերվիական զօրաց հրամանատարին հըրաման եղաւ որ Թուրքաց հրամանատարին պատգամաւոր մը ղրկելով թշնամութեանց դադարման վրայ բանակցի :

Լոնտրա 6 Նոյ.

Տաճ. փոխ.		11 1/4
Փոխ.	1865	12 1/2
»	1869	12
»	1871	32
»	1872	20 1/2
»	1873	11 7/8
Եգիպտ.		45 1/8
Անգղ. փոխ.		96 5/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շաբաթ առաւօտ Բ. Միտհաթ փաշան կայսերական պալատն երթալով մինչև կէս օր Վեհ. Սուլթանին հետ խորհրդակցեցաւ : Յետոյ Բ. Դուռն երթալով երկու ժամու չափ ալ Մեծ-Եպարքոսին հետ խորհըրդակցելէ ետև, ելան 'ի միասին Թօփհանէ գնացին, ուր բոլոր նախարարք գումարեալ էին : Քիչ մ՚ետքը Վեհ. Սուլթանն ալ հոն երթալով անձամբ նախագահեց նախարարաց խորհրդոյն, և իրիկուան ճաշն ալ հոն ըրաւ :

Կիրակի օրը վերստին ժողով եղաւ Սպարապետի դուռն ընդ նախագահութեամբ Մեծ-Եպարքոսին :

Նոյն օրը, Բարձր. Շէյխ իւլ իսլամն ալ՝ կայսերական պալատը կանչուելով, Վեհ. Սուլթանին հետ խորհըրդակցելէ ետև, Սպարապետի դուռը գնաց և նախարարաց խորհրդոյն ներկայ գտնուեցաւ :

Վագըթ լրագիրը կը հաւաստէ թէ այս երկու ժողովներուն մէջ ալ զինուորական պատրաստութեանց խնդրոյն վրայ խորհուրդ եղեր է :

Մայրաքաղաքիս Գաղղիական դեսպանը շուտով Փարիզ երթալու հեռագիր ստանալով իւր կառավարութենէն, շաբաթ օրը մեկնեցաւ մայրաքաղաքէս : Այս յանկարծական կոչման պատճառը դեռ յայտնի չէ :

Անցեալ հինգշաբթի՝ Գարատաղի կռիւներուն մասնակցող երեք հարիւր վիրաւորեալ զօրականք մայրաքաղաքս բերուեցան դարմանուելու : Ասոնց մէջ չորս զօրականք կան, որոց քիթն ու շրթունքը գազանաբար կտրեր են Գարատաղցիք :

Քանի տարիէ 'ի վեր Եւրոպա նստող և Արևելեան խնդրոյն վրայ հրատարակած քանի մը տետրակներովը հռչակաւոր եղող Ալի Սուավի էֆէնտին ուրբաթ օրը Կ. Պոլիս հասաւ :

Թիֆլիզէն գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ կովկասու փոխարքայ Միքայէլ մեծ դուքսը 20000 ֆրանք վարձք խոստացեր է Օսմանեան հիւպատոսն ու կինն սպաննող ոճրագործը կամ ոճրագործները գտնող կամ անոնց վրայ ճիշդ տեղեկութիւն տուողին :

ՀՐԱՀԱՆԳ

Առժամանակեայ ընտրութեան անդամոց ողջոյն ժողովոյն Թուրքիոյ

(Տար. տե. Եէ. 1896)

Յօդ. 3. — Ըստ տրամադրութեանց կայսերական խաթթին՝ երեսփոխան ընտրելու համար պահանջուած պայմաններն են հետևեալք :

Նախ պէտք է որ ընտրելին հասարակաց վստահութիւնն ու համարումը գրաւած ըլլայ, տէրութեան պաշտօնական լեզուին տեղեկութիւն ունենայ, առ նուազն 25 տարեկան ըլլայ, բոլոր քաղաքական և քաղաքային իրաւունքները վայելէ, և երբեք կալուածատէր՝ քիչ շատ տուրք վճարէ Տէրութեան :

Սոյն պայմաններուն մէջ գտնուող ամեն Օսմանեան հպատակ կրնայ երեսփոխան ընտրուիլ :

Տէրութենէն թոշակ առնող ու և է պաշտօնատար՝ եթէ երեսփոխան ընտրուի և յանձն առնու, պէտք է որ հրաժարի տէրութեան պաշտօնատարութենէ :

Գաւառէ մ՚ընտրուած երեսփոխանք՝ ոչ թէ նոյն գաւառին ժողովրդոց կամ ազգին որ և է մէկ մասին՝ այլ ամբողջ ազգին երեսփոխանները պիտի համարուին :

Յօդ. 4. — Ներկայ տարւոյս համար մէն մի գաւառէ ընտրուելիք երեսփոխանաց թիւն որոշող ցանկեր պիտի շինուին :

Կուսակալութեան (վիլայէթ) մը մէջ գտնուած ամեն գաւառապլաց (Սանճագ) և նահանգապլաց (Գազա) վարչական խորհուրդներուն անդամները կրնան անհատաբար մասնակցիլ երեսփոխանական ընտրութեան :

Ընտրութիւնն հետևեալ կերպիւ պիտի կատարուի :

Կուսակալութեան (վիլայէթ) մը մէջ երեսփոխանաց ընտրութեան ձեռնարկելէ առաջ, կուսակալն իւր իրաւասութեան ներքև գտնուող բոլոր Միւթէսարըֆներուն ու Գայմագամներուն հրահանգներ պիտի ղրկէ, սոյն հրահանգին կցուած օրինակին նման, որոյ մէջ պիտի նշանակէ ընտրուելիք իսլամ և ոչ-իսլամ երեսփոխանաց թիւը, և ընտրութեան եղանակն ալ մանրամասնաբար պիտի ցուցնէ :

Սոյն հրահանգաց համեմատ, վարչական խորհրդոց անդամներէն իւրաքանչիւրը՝ գաւառին բնակիչներէն 3 յօդուածին մէջ պահանջուած հանգամանքն ունեցող որոշեալ թուով իսլամ և ոչ-իսլամ ընտրելեաց անուններ տոմսակի մը վրայ պիտի գրեն, առանց կառավարական իշխանութեանց միջամտութեան, և այն տոմսակներն ստորագրելէ կամ իրենց կնքովը կնքելէ ետև՝ կնքեալ պահարանի մը մէջ պիտի դնեն ու Գայմագամին յանձնեն : Նահանգի մը վարչական խորհրդոյն անդամոց քուէները Գայմագամին, և գաւառի մը վարչական խորհրդոյն անդամոց քուէները Միւթէսարըֆին տրուելով, առանց կնիքնին խզելու կուսակալին (վալի) պիտի ղրկուին :

Երբոր ամեն նահանգներն ու գաւառներն իրենց քուէները կուսակալութեան մայրաքաղաքը ղրկեն, տեղւոյն վարչական խորհրդին անդամներն ալ իրենց ընտրական քուէները կուսակալին վերը նշանակուած կերպիւ : [illegible] մասնախումբ մը, որ մինչև [illegible] անդամ կրնայ ունենալ, [illegible] կազմուի կուսակալին նախագահութեամբ, և կը բաղկանայ երկրին երևելիներէն, իւլէմաներէն և այլ և այլ հասարակութեանց հոգևոր գլուխներէն : Այս յանձնաժողովին առջև կը բացուին կնքեալ քուէներն, և քուէհամարը կը կատարուի. որոնք որ քուէից մեծամասնութիւն ստացած ըլլան, երեսփոխան կընտրուին, ըստ թուոյ գաւառին համար սահմանեալ երեսփոխանաց և ըստ որոշեալ համեմատութեան իւրաքանչիւր դասու բնակչաց : Երբոր քուէից հաւասարութիւն պատահի, երկրորդ անգամ քուէարկութիւն կըլլայ, և քուէից արդիւնքն իսկոյն կը ծանուցուի ընտրեալ անձանց :

Մնացեալը յաջորդ թուով

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԵՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

25 Հոկտ. երկուշաբթի իրիկուն	12,25
26 Հոկտ. երեքշաբթի առաւօտ բացուեցաւ	12, 29
ժամ 6 ին	12, 28

Կ. Պոլիս 25 Հոկտեմբեր.

Ճեմիէթի Ճէնէրալի բաժնից Անգղ. լիր.			2 8
« փոխանակութեան	»		1, 20
Կ. Պոլսոյ Պանքային	»		3,
Քրէտի Ճէնէրալ	»		2, 8
Քրէտի Օսթրօ-Թիւրք			—
Երկաթուղեաց		Ֆր.	34
Փոխ. 1863		»	66
» 1865	»	»	67
» 1869	»	»	58
» 1872	»	»	20
» 1873	»	»	56
Թրամուէյ		Օսմ. լիր	94

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
25 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ

Անգղ. լիրա	[illegible]	110 30
Նաբոլէոն ոսկի	»	88 12
Իմբէրիալ Ռուսս	»	89
[illegible]	»	51 25
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգլոց	»	108 10
Գվինէ	»	147

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կը լսենք թէ Կեդրոնական սնտուկին նեղութեանն առժամանակեայ օգնութիւն մ՚ընելու համար 350 լիրայի փոխառութիւն մ՚ընելու անհրաժեշտ պէտք տեսնուելով, Քաղաքական ժողովոյ անդամներէն Մաքսուտեան Սերոբէ և Էսաեան Յովհաննէս էֆէնտիներն 100 ական լիրա և Տնտեսական խորհրդոյ ատենապետ Նորատունկեան Յարութիւն էֆէնտին 150 լիրա տուեր են ազգասիրաբար :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ

Հետևեալ նամակը Կալկաթայէն ղրկուած է մեզ 'ի հրատարակութիւն. որ թէ և երկարապատում, բայց Հնդկաստանի մեր սիրելի Հայ եղբարց անցեալ և ներկայ վիճակին և անոնց յաջողութենէ ցրտանալուն վրայ մանրամասն տեղեկութիւններ պարունակելուն համար յօժարամըտութեամբ կը հրատարակենք, բաղձալով որ ամենայն Հայոց Վեհ. Հայրապետն ամեն կերպով իւր ուշադրութիւնն այդ հեռաւոր բայց ընտիր հօտին վրայ դարձունէ, և իւր կողմանէ Տեառն կարգուած անձանց արժանիքը քննելով Առաքելութեան հանէ, մանաւանդ Հնդկաստանի կողմն, ուր Եւրոպական մեծ Տէրութեան մը իշխանութիւնը կը տիրապետէ, և ուր Եւրոպական կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնն օր ըստ օրէ կը ծաւալի :

Հայոց ընդհանրական Հայրապետին կողմանէ այդպիսի երկիր մը

գրկուած Եպիսկոպոսն [illegible] Առաջնորդ եղող անձն՝ ոչ միայն [illegible] ազգային լեզուին, պատմութեան [illegible] և եկեղեցական ամեն օրինաց և կարգաց և վարդապետութեանց քաջ հմտութիւն, պէտք է ունենայ, այլ նաև օտար լեզուաց բաւական հմտութիւն ունենալով՝ պատիւ և ոչ թէ անարգանք պէտք է բերէ Ազգին։

Յիշեալ նամակը կալկաթայի Աւագ Քահանայ ծերունազարդ Տէր Յովհաննէս Խաչիկեան կը գրէ առ Աստրախանու և Հնդկաստանի Առաջնորդ Գեր. Տ. Գրիգորիս Եպիսկոպոս (ընիկ Փիլիպեցի), որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ անցեալ տարի վեհ. Հայրապետին հրամանաւ այցելութեան գրկուած էր 'ի Հնդկաստան։

Ահաւասիկ նոյն նշանաւոր նամակը․

Առ Նորին Գերապատուութիւն Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս, Առաջնորդ Սրբոյ Ամենափրկչեան վանաց Ջուղայու և Նորդենւոյս Նուիրակ սրբոյ Էջմիածնի 'ի Հնդիկս։

Գերապատիւ Հայր և Տէր․

Որովհետև դիւրափոփոխ անիւ շրջանաց ժամանակիս թէ զձեզ և թէ զմեզ զրկեաց 'ի ծննդոց յղացման անտի բարոյական սկզբանց, և ներհակ փոխադարձի սիրոյ առ բերման 'ի ներս սպրդեալ հակակայից բազմաց, հարկ լինէր գոնէ արտաքնայարդար բանիւք չահել զկերպս 'ի կարևոր բաւարարութիւն. բայց յորժամ և այս ոչ, մանաւանդ և ամենևին ներհակն գիզեալ 'ի վերայ, աստ հարկ մեզ զձեռնարկս առ 'ի լնուլ զպարտս նուիրական, և ազատիլ 'ի տաղնապէ խղճի՝ յանակնկալս վերահասելոյ։

Թոյլ խնդրեմք 'ի բարձր սրբազնութենէ ձերմէ՝ առ ցուցանել այս խնդիր ակամայ, ոչ յայլ ինչ պարագայէ՝ քան 'ի ճշմարիտ սիրոյ բարեկամութեան, մանաւանդ և 'ի բուռն սախտանց նախանձու օրինաց և հարկի ուխտեալ բարեկամութեան, յորժամ քաջ վերահասս էք զիրաւանց անստերիւր արդեանց բարեկամի 'ի բարեկամին, յօգուտ անձին և նորա. չէ հոգ եթէ առարկայք բանից խիստ և ծանրատաղտուկ, բաւական համարեալ և եթ զհաստատ բարեաց, որ ընդ ինքեան ունիցի շնորհ կազդուրման հոգւոյ և մարմնոյ։

Ցայսմ հոգևորդ դաստիարակութեան, ըստ որդւոյ յետնորդի՝ առնումք զպատեհութիւնս խօսից ընդ հօր ձերումդ որդեսիրի, կամ ըստ ծառայի վերստացելոյ 'ի Տեառնէ անդրէն 'ի Տէր իւր՝ և ո՛չ յօտարն։ Բաղդաւորութիւն մեծ 'ի մեզ համարի, եթէ սրբութիւն ձեր ընկալցի հոգւովն՝ զոր մեք մատուցանեմք, ուշ իւր տուեալ յաւէտ յաղերս մաղթանաց բանիս՝ որ հոգի առի նիւթոցն, քան 'ի խստութիւն անտիփոր ոճոյ։ Բայց եթէ ընդհակառակն՝ այն ևս մեզ ո՛չ նուազ վերք հոգւոյ զոր պարտաւորիմք համբերութեամբ տանել։

Այո՛, 'ի յաջողիլ առաջնորդութեան ձերոյ 'ի Պարսկաստան (ուր մշտածաւալ հօտանս անկարգութեանց) չունեցայք ըղ մեքենայն փորձաւոր վարչութեան ըստ տեղւոյն, չունեցայք խորհրդարան հաւատոյ մտաց առ 'ի հորդել ձեզ շաւիղ ընտանի և բարւոք կառավարութեան, և ընդհակառակն ունկնդրութեան անուղղայ ընչաքաղցից՝ մատնեցայք 'ի դժուարինս, որպէս անցք ձեր անտի 'ի սկզբանէ ցխաղաղան՝ աստ առ մեզ տեսանի այժմ, որոց կարևորաց սմանց ընդդէմ երբեմն վստահացեալ մեր, ուխտիւ սիրոյն բարեկամութեան 'ի բանի նուագս, թէ կողմնակի և թէ ուղղակի 'ի ձեզ ձօնեալ զարդիւնս զգուշութեան՝ զի մի՛ տիրեսցէ 'ի վերայ չարագոյնն, այլ մինչ տեսեալ զձերն ցրաութիւն անհաճոյ պատասխանոյն, գրեցաք ձեզ համարձակապէս թէ չէք համապատասխան մերում զգածման սիրոյ և համակրութեան։

Արարաք զայս կրկնակի մտօք, մին՝ զի մի անծանօթութեամբ ձերով զհետևորաց և զմերձակայից բնաւորութեանց որս անբարեմիտ անձանց գաջիք 'ի վնաս ընդհանուր վիճակի ձերոյ և պատուոյ անձին, և միւս մին՝ 'ի քրքրել զմիտս ձեր զի եթէ անհաճ մերում գրութեան և զգուշացման՝ ամփոփեսջիք 'ի մեզ զխոլևանդ հաւատաւոր բարեկամութեան և ծառայական սիրոյ մերոյ 'ի ձեզ և այլն։ Ցեսջիք արդ զհետևանս սորին։

« Ընթերցայ (ասէք) և զփրալիր զանգատ ձեր զմէնջ իբրու թէ ոչ ունիմք ըղ կատարեալ սէր 'ի վերայ ձեր. սակայն կարէք վստահիլ, զի 'ի սկզբանէ և այսր զոր ունիմք, և եթէ որպէս գրեալ եմք նախընթաց գրութեամբ, թէ սակաւիկ մի ևս համբերեսջիք մինչև ցանսուութիւն մեր, վստահ եմք ասել, զի և ձեր սիրելութիւն վստահի նովաւ. և այլն. այս մասըն բանի ուխտից սպառնալեաց թողումք 'ի քննութիւն զինւոյ, թէ հաւատարիմ եղե՞ք արդեօք 'ի նմին բան ձեր։ »

Անդստին վստահացեալ բողոքեցաք ձեզ զտէր Մարտիրոս տէր Յովակիմ, որ ըստ ասիցն իւրոց կալեալ ունէր 'ի ձեռին զգիր տէր Եղիշէի. և 'ի գալն այսր՝ ունէր զնա զատ վարել յառեան ձեր, և թէ 'ի խնդրելն մեր 'ի նմանէ տեսութիւն գրոյն՝ ալացեալ չէ ա մեզ, որով և այլ ինչ զգածմամբ խմանեմք զայն գիր մեր՝ զըրեալ 'ի նորուն տէր Եղիշէ, որ անհետացեալ այսր՝ չէհաս 'ի ձեռս մեր, խնդրելով 'ի ձէնջ զօրինակ այնր գրոյ, և ձեր այլ ընդ այլոյ՝ պաշտպան նմա եղէք, ամփոփ խորհրդածեալ պատասխանատուութեամբ։

« Կոչեցաք առ մեզ (ասէք) և խնդրեցաք զպացատրութիւն. այլ ուրախ եմք ասել, զի ինքն ամենայն պատուով խօսեցեալ զձէնջ, յայտնեաց թէ կարի յոյժ ցաւ լեալ է ինքեան, զի 'ի զպատենէ իւրմէ այսր չէ կարացեալ գրել ձեզ զշնորհակալութիւն զձէնջ, խոստացաւ գրել՝ զի ճանաչէ զպարտ իւր, յորդել զձեզ զըրաւութեամբ իւրով. հարցաք զխնդրոյդ թէ ւր՞ն արդեօք 'ի ձեռս իւր գիր տէր Եղիշէի զորմէ գրեցիք, այլ պատասխանի նորա այս է, զի ինքն չէ ստացեալ անդ սիրելութեան ձեր թէ ունի 'ի ձեռս գիր այնպիսի. սակայն 'ի մնդելն ձեր վասն այլ և այլ առարկայից՝ ասացեալ է ձեզ թէ 'ի հարկին ունի խօսիլ ընդ ձեզ ապացուցութեամբ, որ և 'ի վերջոյ զիջեալ ձեր եղբայրական սիրով, համբուրիւ սիրոյ մեկնեալ էք 'ի միմեանց, և այլն։ »

Ի մանուածոյ բանից ձերոց աստի և զլուցեալ նորուն ընդ ձեզ, չասեմք ամենայն մասուր ոք բաւէ իմաստասիրել զիրաւանց ներքնոյն ընդդէմ արտաքնոյ հնարից հնարելոց, այլ ասեմք 'ի պարզոյ զոր զգածաք իսկ 'ի ժամու նամակագրութեանս առ ձեզ, թէ չէր հնար ձեզ հետամուտ այսր լինել, ո՛ւր մնոյ կանխատար մեր լինելն ձեր, որովհետև հաւատալով բանից սմանց 'ի սկզբան՝ պատրեցեալ ձեր պարզմտութեամբ, և կամայ ակամայ կցորդեալ այնմ անիրաւութեան, և որով լուծեալ զպաշտօն գրագրութեան տէր Եղիշէի վասն վանացդ, եթէ 'ի նորոյ քննութեան տայիք՝ ոչ ան միայն չանկանէր 'ի տէր Մարտիրոս, այլ և յաւէտ 'ի ձեզ հաւատացեալ ամբաստանութեանց, և զործաչըրի անիրաւութեան, առ որ խորհեցայք զհնարս 'ի խուցել զբերան վէհին զարչահատութեան, զի մի թանձրացի բարութիւն, տախելով և զմեզ 'ի մոռացութիւնն անցելոյն՝ կարծելով իբրև անզգայ ոմն . . . ։

'Ի դիմադրութիւն անշիջն պատճառանացդ՝ խնդրէր երկու հզօր մեքենայք, այն է ուր հոգւոյն սրբոյ որ երբեմն 'ի ձեռն առաքելոյն թափ անցեալ յԱնանիայ և Սափիրայ (Գործ. Ե.), և երկաթածայր մահակ խստութեան սան Պարսից, որովք յայնժամ յայտ նշանակիւր ստացուածն, և պարզիւր զրոշակ իրաւախօսին։ Բայց յորժամ ոչ մին, և ոչ միւսն, և մանաւանդ արդարութիւնն անբարբառ չտայ ձայն յիրաւունս, զիա՞րդ առա և զիրաւատութեան մեր արդիւնք։ Սակայն այսու ամենայնիւ կան և մնան առ մեզ ապացուցութիւնք բազում, յորոց զերկուս միայն առ տեղեաւս 'ի կիր առնումք. մին՝ ներհակ ասութեանն թէ համբուրիւ սիրոյ բաժանեալ 'ի միմեանց և թէ զիջեալ մեր 'ի պահանջոյ անտի իրաւանց, և միւս մին՝ թէ բաջ խելահասն էիք զիրաւանց պահանջման մերոյ, և ջանս եդիք 'ի մոռացանել զայն։

Ընդդէմ առաջնոյն։ Ահա ներհակ կամաց մերոց և վեհանձնութեան, ընդ ամին յետ երցումն ձեր ընծայեմք զօրինակ միոյ գրութեան մերոյ առ նոյն Տ. Մարտիրոս՝ յետ եկիցն աստի 'ի Ջուղա, (զոր խընդրեմք զինի վերծանութեան՝ շնորհ ունիջիք առ մեզ դարձուցանելոյ վերստին) նովին ընդարձակ գրութեամբ անշուշտ ունիք ոչ միայն զարմանալ 'ի բազում իրս, այլ և հասու լինիլ ձեռյն զիջման և համբուրիւ բաժանման մերոյ 'ի միմեանց։ Այո՛ և ոչ տաւել բռնութեամբ և անպատուութեամբ, ըստ որում ընդ յարկաւ տան մերում, թող նա ինքն խայտառակեալ չխմանալոյն տայցէ, և պահեսցէ ընդ աստանացն, կարծելով և այս գլուխ ինչ նոր ընդ անցուցեալ պատրուակացն խորամանկութեան. թող և ձեզ կոյլ պաշտպան անարդարութեան նորա հոգւոյ պնդութեամբ. թողէք և մեզ ամենայնի լքեալ յիրաւանց՝ մինչ 'ի գալ ժամանակին, յորում ամենայն ինչ ձմերկապարանոց յայտ աշխարհի՝ այլ ոչ լիցի թաքուցումն թանգուցանող։

Առ երկրորդին այս է. թէպէտ արդէն 'ի վեր անդր ասացաւ թէ՝ Սրբութիւն ձեր իբրև հեղինակ և գործակից անցեալ ապօրինաւոր գործոց, չունիք և չկամի ախորժէք առ պիտոյս արտաքնոյ վկայից, սակայն մեք յաւաւել ճշմարտութիւն մերս իրաւանց՝ յաւելումք և զայս 'ի ձեր գիտութիւն, զի տէր Մարտիրոս միայն ընդ մեզ ոչ խօսեցաւ վասն նամակին գրոյն տէր Եղիշէի, այլ ասացեալ յայտնապէս 'ի լուր միարան քահանայից, ասացեալ Ստեփաննոս ժամկոչի ներկայութեամբ, ասացեալ և եկեղեցպանին, որք և պատմեցին մեզ ոչ 'ի ծածուկ՝ այլ հրապարակ, մանաւանդ և եկեղեցպանն 'ի ներկայութեան ամենայն կոմիսարի պաշտօնակցացն, որոյ բանից իմաստ այս եղեալ «Տեսի (ասէր) զայն գիր տէր Եղիշէի առ տէր Մարտիրոս և կարդացի իսկ. ըստ որում ներհակ իմաստն յիս վերաբերեալ՝ գրեցի Եպիսկոպոսին, և եառ արտաքսել զնա 'ի վանաց գրագրութեան. և ոչ այսչափ միայն, այլ և ցորչափ մնամ ես յեկեղեցպանութեան, չկամի թոյլ տալ միաբանութեան նորին աստ 'ի կալկաթա»։ Այս է բան եկեղեցպանին առ մեզ զինի ելանելոյ տէր Մարտիրոսի 'ի Ջուղայ. ահա զայս ձեր աստ 'ի ներկայ, տաք զԱւետարան 'ի ձեռս նորին յերդնուլ թէ չէ այսպէս զոր ասացաք։

Հեթեեալ [illegible]

ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԲՈՒՏՐԱ
ՄՕԶԵԼ Վ.ԱՐԴԵՏԻՆ ՇԻՆԱԾԸ

Այն բուտրան որ իւր ընտիր յատկութեանց պատճառաւ ոչ միայն Ցաճկաստանի՝ այլ և Եւրոպայի շատ երկիրներուն ծանօթ է, բարակ, փափուկ և դիմացկուն յատկութիւններովը բոլոր միւս բուտրաները կը գերազանցէ։ Գին մեծ տուփին 4 ֆրանք։ Կըծախուի Եէնի—ճամի Զիլինկիրլէր ճառաջօի թիւ 8. Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը։

ԻԼԱՆ

Աշաքիդի չաշանէ իչին նանք ագիզ խառբէսինէ Տարը Շուրասէ մահֆուզ նումունէսի վէճհ իլէ շէրաիթի մալումէսի իլէ մունակասա օլունաճաք 15000 քանթար պէքսիմէթին պահասը մաքպուզ սէնէտի մուքաւէլէսինտէ Սէլանիք էմվալինտէն պէր վէճհի փէշին պէշլիք վէ մէթալիք օլարաք հաւալէթէն թէսվիյէ խըլըմաք շէրաիթի իլէ պէհէր քանթարը 127 ղրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի սանինին ալթընճը փազար իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէք յինտէն, իթա իթմէք իստէյէնլէրին նէֆսի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ քէլմէլէրի։

25 Թըշրինի էվվէլ 1876 3

Փայը Սէրասքէրի

Թէյքօզ քալէ վրահանէսինէ շէրաիթի մալումէ վէ մահֆուզ նումունէսի վէճհ իլէ մունակասա օլունաճաք նէրլի խըմալի եաղիրաք վէ փալամութ մէշինինին պահասը մաքպուզ սէնէտի մուքաւէլէսինտէ մէթալիք եանի քաիմէ օլարաք պէր վէճհի փէշին վէրիլմէք իւզէրէ պէհէր աաէտի 6 1/2 ղրուշա օլարաք թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը ռուզինին եիրմի սէքիզինճի փէնճշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէք յինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն նէֆսի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

25 Թըշրինի էվվէլ 1876 2

Փայը Սէրասքէրի

Աշաքիդի չաշանէ էյլիւլ անպարընտա 35000 ղըյէտէն 40000 ղըյէյէ քատար Թէրաքիմ խաուլ ֆիրունի օլունաճաք օլան քըրփընթընին պահասը փէշին աքճէյի խազինէ ֆիատը վէճհիլէ սուրէթ օլարաք վէրիլմէք քըրփընթըյը անպարտէն քալտըրմաք իւզէրէ պէհէր ղըյէսի խուզէր փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը ռուզինին եիրմի սէքիզինճի փէնճշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէք ֆիրունի օլունաճաղընտան, իշթիրասընա թալիպ օլանլարըն նէֆսի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

25 Թըշրինի էվվէլ 1876 2

Փայը Սէրասքէրի

Աշաքիդի չաշանէ էրզաք անպարընտա մահֆուզ նումունէսի վէճհիլէ լուզումի օլան 10000 ղըյէ պիքաչէքէրինին էսմանը մաքպուզ սէնէտի մուքաւէլէսինտէ մէթալիք եանի քաիմէ օլարաք պէրվէճհի փէշին վէրիլմէք իւզէրէ պէհէր ղըյէսի 6 ղրուշ 10 փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը ռուզինին եիրմի եէտինճի չէհարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն, իթա իթմէք իստէյէն թալիպ օլանլարըն նէֆսի մէզքիւրտէ տարը շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

25 Թըշրինի էվվէլ 1876 1

Փայը Սէրասքէրի

Թէյքօզ քալէվրահանէսի իչին Շէրաիթի մալումէ իլէ մահֆուզ նումունէլէրի վէճհիլէ մունակասա օլունաճաք օլան 6000 աաէտ նէրլի խըմալի սիահ վաքէթանըն պէհէր ղըյէսի 34 վէ 30000 ղըյէ նէրլի խըմալի թօքմաքլամըշ քէօսէլէնին պէհէր ղըյէսի 26 ղրուշ 30 փարայա օլմաք վէ մաքպուզ սէնէտլէրի մուքաւէլէսինտէ եանը պէրվէճհի փէշին մէթալիք եանի քայիմէ օլարաք վէրիլմէք շարթը իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թըշրինի էվվէլը ռուզինին եիրմի ալթընճը սալը կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէք յինտէն, իթա իթմէք թալիպ օլանլարըն նէֆսի մէզքիւրտէ Տարը Շուրայի ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

21 Թըշրինի էվվէլ 1876 1

Փայը Սէրասքէրի

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ
ՄԱՐԻՕՆ ՏԸԼՕՐՄԻ ԽՈՍՏՈՎԱՆԱՆՔԸ
ԿԱՄ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓՅԱՆՔ
Հեղինակ Էօժէն տը Միրգուր

Երևելի հեղինակին բոլոր Եւրոպայի մէջ մեծ ընդունելութիւն գտած սոյն գործոյն հայերէն թարգմանութեան առաջին հատորը Պօլիս հասած ըլլալով կը ծախուի Եէնի ճամի Զիլինկիրլէր ճառաջօի թիւ 8. Ս. Գ. և Եազմաճեան գրատունը. գին 2 ֆր.

Ամբողջ գործը երկու հատորէ պիտի բաղկանայ։

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ

Ա. Ա. Մ--ըէն

Բ Տպագրութիւն

Ազգային վարժարանաց նախնական կարգերուն համար յինուած սոյն դասագրքին առաջին տպագրութիւնը սպառած ըլլալով, այս անգամ երկրորդը հրատարակուեցաւ մանաւոր քննութեամբ և սրբագրութեամբ։

Շատ գնողներու համար օրինաւոր զեղչ կ'ըլլայ։

Կը ծախուի Եէնի—ճամի Զիլինկիրլէր ճառտէսի թիւ 8՝ Ս. Դ. և Եաղմաճեան գրատունը, և ուրիշ գրավաճառաց քով։ Գին 65 սանթիմ։

Է. ԼԱՊՈՒԼԷՅ

ԲԱՐԻԶ ՅԱՄԵՐԻԿԱ

Եւրոպայի ամեն լեզուներու թարգմանուած, և միլիոններով սպառած սոյն հրահանգիչ և միանգամայն հետաքրքրաշարժ վէպին հայերէն թարգմանութեան երկրորդ՝ այն է վերջին հատորը Պօլիս հասած ըլլալով կը ծախուի Եէնի-ճամի Զիլինկիրլէր ճառտէսի թիւ 8՝ Ս. Դ. և Եաղմաճեան գրատունը։ Գին 2 ֆրանք։

ՈՒՐՈՒԱԳԻԾ

ՈԳՒՈՑ ԵՒ ԸՆԹԱՑԻՑ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՆԵՏԿՈՅ

Գեր. Այվազեան Գաբրիէլ Ռ.Ք եպիսկոպոսի գրչէն ելած և 1857 ին հրատարակուած այս հետաքրքրաշարժ գործին առաջին տպագրութիւնն սպառած ըլլալով երկրորդ անգամ տպագրեցաւ։

Կը գտնուի ամեն հայ գրավաճառաց քով գին 3 ղրշ։

ՏՈՔԹՈՐ ԱՅԵՐԻ

ՍԱՐՍԱՓԱՐԵԼԱՅԻ ՀԻՒԹԸ

Արեան ապականութենէ յառաջ եկած բոլոր ախտերը բուժելու ամենէն աղէկ դեղն է։ Ասիկայ շատ անուանի եղած է առողջացնելու մարթի վրայի վէրքեր, պալարներ ու խոցեր, նաև Թուղլու Պալկամ, Սըրաճա ու քէլ։

Ինչպէս որ վերոյիշեալ մարթի հիւանդութեանց՝ նոյնպէս և արեան ապականութենէ ծնունդ առնող ներքին ախտերու ալ մէկ հատիկ դեղ է. ինչպէս են՝ քէմիք Սըրաճասը, Մայասըլ ու Պէլ աղրըսը և այլ ասոնց նման հիւանդութիւններ. ու նաև լեարդի, ստամոքսի և երիկամանց վրայ եղած վէրքերը կբժշկէ՝ եթէ ըստ կանոնի գործածուի։

Նաև եթէ քիչ մը տկարութիւն ունեցող անձինք սա դեղէն գործածեն Ապրիլ ու Մայիս ամիսներուն մէջ, գալիք շատ հիւանդութիւններէ ազատ կըլլան։

Այս Շիրօպը այնպիսի բաղադրութիւն մ'է, որ ոչ միայն արիւնը կըմաքրէ, այլ նաև զօրացուցիչ է ու մարմնոյն ոյժ և կենդանութիւն կուտայ. կանանց ամէն տեսակ հիւանդութիւններու խիստ օգտակար դեղ է և եթէ տիկնայք ժամանակին սա դեղէն գործածեն, մեծամեծ չարիքներու ու հիւանդութեանց առաջքը առած կըլլան։

Կը ծախուի ՄԻՆԱՍԵԱՆ և Ընկերաց ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆԸ մէջ որ 'ի Ղալաթիա ու բոլոր դեղավաճառաց քով։

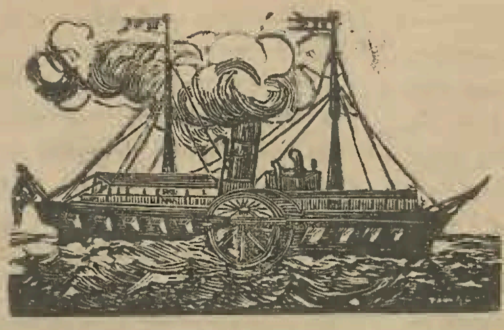

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1876 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1 ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

Ժամ		Թիւ	Եւրոպական եզերք
1	15	19	Ենիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Ենիքէօյ, Ստէնիա, Պօյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք.
2		20	Ենիմահ. Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկեան, Բ. Հիսար, Պէպէք. Արնաւ.
3		32	Ենիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ., Թարապիա, Ենիքէօյ, Էմիրկեան, Բ. Հիսար, Պէպէք.
3	30	18	Բ. եւ Ա. Գաւաքէն Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապիա Ենիքէօյ. Ստէնիա, Էմիրկեան, Բ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
4	45	19	Մէզար. Պէօյիւք. Թարապիա, Ենիք. Ստէնիա, Էմիրկեան. Պօյաճ. Բ. Հիսար, Պէպէք. Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիք։
5	30	25	Ենիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Ենիք. Ստէնիա, Էմիրկ. Բ. Հիսար, Պէպէք, Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
6	15	2	Ենիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ. Ենիք. Էմիրկեան, Գանլըճա, Բ. Ա. Հիսար, Գանտիլլի Արնաւուտք. Չէնկ. Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Ուսկիւտար։
8	15	20	Բ. եւ Ա. Գաւաքէն Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ Թարապ. Պէյքօզ. Ենիք. Պօյաճ. Բ. Հիսար. Պէպէք. Արնաւ. Օրթ. Պէշիկթաշ։
9	45	22	Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկ. Բ. Հիսար, Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։

Արնաւուտ քէօյէն

1	30	1	Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ։
2		6	Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
2	45	22	Արնաւ. Գուր Օրթ. Պէշիկ. Գապաթաշ։
3	15	1	Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
4		6	Արն. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
10	20	21	Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։
11	40	1	Արնաւուտքէօյէն ուղղակի կամուրջ։

Ասիական եզերք

1	15	25	Պէօյիւքտ. Քիրէճ. Թարապ. Պէյքօզ, Բաշ. Բ. Փ. մահ. Գանլըճա, Ա. Հիսար. Գանտ. Վանիքէօյ, Չէնկէլք. Պէյլէր, Գուզկունճ։
1	30	2	Վանիքէօյէն Չէնկէլք. Պէյլէրպ. Գուզկ. Գապաթաշ.
2	30	33	Պէյքօզ, Բաշպ. Գան. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք, Չէնկ. Պէյլէրպէյ, Գուզկ.
4	15	22	Վանիք. Չէնկէլքէօյ Պէյլէրպ Գուզկունճուք։ (Բացի ուրբաթէ)։
4	15	21	Պէյքօզ, Բաշպ. Բ. Փ. մահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ. Գուզկ.
8	45	6	Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքօզ, Բաշպ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլք. Պէյլ. Գուզկ Ուսկիւտար։ (Ուրբաթ օրերը Չուպուքլու)։

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

2	30	2	Գապաթաշ, Ուսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկ. Արնաւ. Գանտիլլի Ա. Հիսար, Բ. Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկեան. Ենիք. Պէյքօզ Թարապիա Պէօյիւքտ. Ենիմահ։
3		19	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Բ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ։
5		20	Պէշիկթաշ, Օրթաք, Արնաւ, Պէպէք. Բ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիք. Պէյքօզ, Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Ենիմահ. Բ. եւ Ա. Գաւագ։
6	30	6	Ուսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք, Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկ. Արնաւ. Պէպէք, Գանտ. Բ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք։
8		22	Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Բ. Հիսար Էմիրկեան Ենիք. Թարապիա Պէօյիւք. Մէզար.
9	30	19	Պէպէք, Բ. Հիսար, Պօյաճ. Ստէն. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք. Մէզար. Բ. եւ Ա. Գաւագ։
10	15	32	Պէպէք, Բ. Հիսար, Էմիրկեան Ենիք. Թարապ. Պէօյիւք Մէզարպ. Ենիմահ.
10	40	18	Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուր. Արնաւ. Պէպէք, Բ. Հիսար. Էմիրկեան. Ստէն. Ենիք. Թարապ Պէօյիւքտ. Մէզարպուրնու Ենիմահ։
11	15	20	Պէպէք. Բ. Հիսար Պօյաճ. Ենիքէօյ. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Ենիմահ.

Արնաւուտ քէօյ

2	30	1	Ուղղակի Արնաւուտքէօյ։
3	15	6	Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ։
9	30	21	Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ.
10	15	1	Գապաթաշ, Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Գուրուչ. Արնաւ.
11	5	6	Գապաթաշ. Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Արնաւ.
11	35	22	Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ Գուրուչ Արնաւուտքէօյ.
12		1	Պէշիք. Օրթաքէօյ Գուրուչէշմէ, Արնաւուտքէօյ.

Ասիական եզերք

3	15	25	Ուսկիւտար, Գուզկունճուք. Պէյլէրպէյ Չէնկէլ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բաշպ. Պէյքօզ Պէօյիւք. Ենիմահ. (Ուրբաթ օրերը Չուպուքլու)
3	40	22	Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկէլ. Վանիք. (Բացի ուրբաթէ)
9	30	25	Գուզկ. Պէյլէրպէյ Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլ. Բաշպաղչէ, Պէյքօզ, Թարապ. Քիրէճպ. Պէօյիւքտ.
10	35	33	Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բ. Փ. մահ. Բաշպ. Պէյքօզ.
11	15	21	Գուզկ. Պէյլէրպէյի, Չէնկէլք. Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաշպաղչէ, Պէյքօզ.
11	45	2	Գապաթ. Գուզկ. Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ. Վանիք. Արնաւ.

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Ղալաթիա Սանտըքճըլար ճառտէսի թիւ 198, Նորօ խան Մասիսի խմբագրատունը։

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հաւատարմատար անձինքը.

ԻԶՄԻՐ. Սալիֆեան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խոսրով էֆ. Էսկիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Ստեփան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ուզունօղլեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր Բաղաէլմեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՔՇԱՆ Ֆէրհատ աղա Ս. Ֆէրհատեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղրատունի.
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.

Ուրիշ քաղաքներէ բաժանորդագրուիլ ուզողներն ալ տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ

Կ. Ս. ԽԻԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՂԱԼԱԹԻԱ ՆՈՐՕ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY	NORTHERN ASSURANCE COMPANY
ՆՈՐԹ-Հ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԸՐՔԸՆԹԱՅԼ	ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.	Լոնտրայի և Լիվերպուլի ապահովութեան ընկերութիւն Անգ. Լր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 3,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000	Վճարեալ դրամագլուխ 150,000
Պահեստի դրամ հրդե.	Պահեստի դրամ հրդե.
Հի ճիւղին գոյացեալ 827,238—1,077238	Հի ճիւղին գոյացեալ 315,000—465,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը 805,746	Զուտ հասոյթ 1872ի 313,364

Ստորագրեալք իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենք վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովը՝ ընկերութիւնք ալ կրնան աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացունել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պօլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներուն և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանցս գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէրչէմպէ բազարի մօտ Նլամանի խան թիւ 5։

Միացեալ գործակատար

Վ. Թ. ՍՈՒԻՆ